

NORDISK MØDE FOR FORBEDRET VEJUDSTYR - visuel information til trafikanten

Referat fra koordineringsgruppens møde i Stockholm den 04./05. maj 2004

Til stede:

Peter Aalto, Osmo Anttila, Terje Giæver, Morten Hafting, Gabriel Helmers, Kenneth Kjemtrup, Per-Olof Linsén, Sven-Olof Lundkvist, Geir-Ove Nordgård, Kai Sørensen, Timo Unhola og Pauli Velhonoja (på mødets første dag).

Ad 1. Mødet åbnes

Peter Aalto bød velkommen og fortalte om arrangementet, hvorefter Gabriel Helmers fortalte om tidsplanen. Adresselisten blev sendt rundt til opdatering. Gabriel Helmers oplyste at hans hjemmeadresse skal bruges fremover.

Ad 2. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

Ad 3. Godkendelse af referat fra det foregående møde

Referatet fra mødet i Helsinki blev godkendt, idet de tilføjelser, der er angivet i e-mail fra Kai Sørensen af 1. marts 2004, indsættes.

Ad 4. Opfølgning af beslutninger fra det foregående møde

Geir-Ove Nordgård nævnte at han har udsendt en projektbeskrivelse om afprøvning af koncepter for fodgængerfelter (findes i e-mail af 5. januar 2004). Gabriel Helmers gjorde opmærksom på at projektet skal indføres i projektlisten.

Andre beslutninger behandles under andre punkter på dagsorden.

Ad 5. Forslag til forbedret grundlag for beslutninger og udbredelse af information

Det beslutes af Nortek grupperne og vejregelgruppen, om der skal sendes mødereferater til NMF deltagerne.

Angående udbredelse af information foreslog Kenneth Kjemtrup at der bør være et mere internationalt præg over arbejdet, ved at der i højere grad skrives på engelsk og præsenteres for udlændinge og at dette med tages i projektbudgetter. Terje Giæver nævnte nytten af en hjemmeside, og Peter Aalto muligheden for engelske sammendrag.

Det blev besluttet at internationalt præg tilføjes som et yderligere punkt på listen over forslag til forbedret grundlag.

Ad 6. Vejholdernes statusrapporter

Kenneth Kjemtrup henviste til statusrapporten fra DELTA og omtalte behovet for udvikling af gule blinksignaler, undersøgelsen om spejling i våde kørebane og at rapporten om ældre trafikanter er færdig, samt omtalte økonomi. Det blev besluttet at Kai Sørensen udarbejder en projektbeskrivelse om udvikling af gule blinksignaler.

NB: Denne problemstilling indgår imidlertid i det projektforslag om vejarbejder, der omtales under punkt 8.

Peter Aalto gennemgik den fremsendte statusrapport. Omtalen af besparelse medførte en diskussion, hvor en tidligere finsk undersøgelse blev nævnt af Pauli Velhonoja.

Pauli Velhonoja gennemgik den fremsendte statusrapport ved brug af nogle overheads. Der var en diskussion af undersøgelsen om trafikikkerhed og vejbelysning, hvor Pauli Velhonoja lovede at udarbejde en sammenfatning på engelsk. Kenneth Kjemtrup foreslog at der udføres et nordisk projekt

om distraktion fra reklamer - hvilket blev støttet af Geir-Ove Nordgård - uden at der blev truffet aftaler.

Geir-Ove Nordgård og Morten Hafting gennemgik tilsammen deres statusrapport. Geir-Ove Nordgård nævnte at Arve Augdal udfører del 3 af projektet om mikropriamatiske folier i løbet af sommeren. Morten Hafting omtalte et norsk forsøg med grønne tværlinier af den type, som først er anvendt i Danmark. Kenneth Kjemtrup oplyste at disse linier udføres uden refleksperler, da de ikke må ligne spærreflader, og at der udføres et effektstudie til efteråret.

Ad 7. Forskernes statusrapporter

Forskerne præsenterer kort deres statusrapporter.

Ad 8. Projekter i bestillingsprocessen ? (projektforslag → anmeldelse af interesse → projektbeskrivelse med budget → bestilling)

Gabriel Helmers nævnte projektforslaget om funktion af retroreflekterende vejtavler, hvis videre diskussion blev henvist til mødets seminariedel.

Kenneth Kjemtrup omtalte at vejarbejder i stigende omfang udføres om natten, og at der er gener angående gule blinksignaler, både direkte gener og gener ved spejling i våde vejbelægninger, og gener fra arbejdspladsbelysningen. Kenneth Kjemtrup foreslog at der udarbejdes et forslag til projekt, hvor forholdene undersøges nærmere. Projektet skal tage hensyn til både trafikanter og vejarbejdere. Forslaget blev accepteret.

Kai Sørensen nævnte at et sådant projekt har relation til NMF's første projekt, om blanding fra sideanlæg, og muligvis kunne medføre at anvisninger herom kan gøres mere operationelle.

Kai Sørensen nævnte desuden en mulighed for at indrette rundkørsler i Frederiksborg Amt med forskellige udformninger af belysning og afmærkning, og efterlyste forslag hertil.

Ad 9. Eventuel opdatering af projektlisten - aktuelt forskningsbehov

Revisionen af projektlisten blev omtalt. Gabriel Helmers nævnte at punkt 5.4 er nyt, hvortil Kai Sørensen foreslog at placering af vejtavler inddrages i et projekt om retroreflekterende vejtavlers funktion.

Ad 10. Information fra internationalt samarbejde

Kai Sørensen gav en status for arbejdet i WG2 og WG3 og nævnte nogle forestående afstemninger. Der blev anmodet om der stemmes ja til prEN 1436 Review, hvortil Kai Sørensen ville fremsende både dokumentet og en foreløbig rapport om usikkerhed af målinger.

Det blev besluttet at det uofficielle samarbejde, der har været om afstemninger, fortsættes uændret. Det består i at en deltager, som har en holdning til en afstemning, informerer de andre deltagere herom. Det blev nævnt at for WG3 er Åke Svedberg kontakt i Sverige, mens Osmo Anttila er kontakt for Finland.

Ad 11. Eventuelt

Der var intet under eventuelt.

HER BLEV SEMINARIEDELEN BEHANDLET

Ad 12. Bekræftelse af aftaler fra seminarier

Sekretæren har egenhændigt opstillet følgende liste, som også omfatter hovedmødet:

- Kai Sørensen retter referatet fra mødet i Helsinki ved at indsætte de tilføjelser, der er angivet i e-mail af 1. marts 2004.
- Kai Sørensen indsætter 'koncepter for fodgængerfelter' i henhold til Geir-Ove Nordgård's beskrivelse i projektlisten.
- Nortek grupperne og vejregelgruppen beslutter om der skal fremsendes referater til NMF.
- Pauli Velhonoja udarbejder en engelsk sammenfatning af undersøgelsen om trafikssikkerhed og vejbelysning.
- Gabriel Helmers tilføjer internationalt præg over arbejdet som et yderligere punkt på listen over forslag til forbedring af beslutningsgrundlag og informationsspredning. Der bør i højere grad skrives på engelsk og præsenteres for udlændinge og dette medtages i projektbudgetter.
- Kai Sørensen udarbejder et projektforslag om vejarbejder om natten, omfattende gule blinksignaler, spejling i våde vejbelægnings, og gener fra arbejdspladsbelysning.
- Kai Sørensen fremsender prEN 1436 Review og en foreløbig rapport om usikkerhed af målinger med henblik på den forestående UAP afstemning.
- Sven-Olof Lundkvist ændrer lidt på konklusionerne i rapporten om statistisk analyse.
- Gabriel Helmers gennemgår både ovennævnte rapport og forslaget til artikel og giver eventuelt forslag til små ændringer.
- Kai Sørensen søger forslaget til artikel offentliggjort i tidsskriftet TEC.
- Sven-Olof Lundkvist udarbejder slutrapport for de tilstandsmålinger, der blev udført i 2003.
- Kai Sørensen kontakter Henk Vooijs for at bekræfte det foreløbige tilbud om indsamling af data i 'durability' projektet, der blev afgivet på WG2 mødet i Stockholm. Kai Sørensen forestår indsamlingen af oplysninger om prøvesteder og udlægning med videre i 2004, mens der senere tages stilling til det arbejde, der skal foregå i 2005.
- Kai Sørensen beskriver nærmere, hvorledes en vurdering af vejtavlerne luminans og læsbarhed i praksis for førere af små og store køretøjer kan udføres, og beder om tilkendegivelse om hvem der vil udføre en sådan vurdering. Efterfølgende udarbejdes et budget, der fremsendes til godkendelse.
- Hvert land udformer et lille PM om belysning af rundkørsler og kryds i praksis -gerne med eksempler på projekttegninger - og fremsender dette til Kai Sørensen senest den 30. juni 2004.
- Kai Sørensen tager initiativ til samråd i forbindelse med formal vote af CEN forslagene til variable tavler.
- Kai Sørensen genfremsender projektbeskrivelsen om variable tavler, eventuelt i opdateret form.
- Geir-Ove Nordgård fremsender den norske rapport i projektet om fodgængerfelter.

Ad 13. Tid og sted for næste møde

Næste møde holdes i Danmark den 21./22. oktober 2004, muligvis i Helsingør.

Ad 14. Mødet afsluttes

Gabriel Helmers takkede Peter Aalto for arrangement i forbindelse med mødet.

Tillæg til referatet om SEMINARIET

Ad A. Behandling af igangværende samarbejdsprojekter

• Ældning af refleksfolier

Der var en diskussion af forslaget til artikel og rapporten om statistisk analyse. Det blev aftalt at Sven-Olof Lundkvist ændrer lidt på konklusionerne i rapporten, og at Gabriel Helmers gennemgår begge og eventuelt giver forslag til små ændringer.

Herefter er begge de ovennævnte papirer, samt rapporten efter 5 år, godkendt. De to rapporter (efter 5 år og statistisk analyse) lægges på NMF's hjemmeside, når den er oprettet, mens forslaget til artikel

søges offentliggjort i tidsskriftet TEC.

Yderligere blev det besluttet at lade prøveskiltene forblive på prøvepladserne indtil videre, at man kan foretage måling eller ikke foretage måling til efteråret, og at der ikke udarbejdes yderligere rapporter.

Der var en diskussion af Ib Lauridsen's opfordring til at nyttiggøre projektets konklusioner, men der var ikke konkrete beslutninger. Kai Sørensen uddelte nogle hæfter fra Ib Lauridsen med måleresultater i diagramform.

• **Testmetoder for mikroprismatiske folier**

Efter gennemgang af status for projektet blev det udskudt til senere at tage beslutning om behov for en slutrapport. Geir-Ove Nordgård læste op af en e-mail fra Arve Augdal, som nu arbejder på tredje del.

• **Tilstandsbeskrivelse af vejmarkeringers retrorefleksion**

Det blev besluttet at der udarbejdes en slutrapport for målingerne i 2003. Morten Hafting, som endnu ikke har betalt sin andel heraf, afventer en faktura fra Sven-Olof Lundkvist.

Der var en diskussion af de notater, der var udarbejdet i tilknytning til målingerne i Danmark. Ét af notaterne antyder en dårlig korrelation mellem LTL 2000 og Ecodyn målinger af R_L , men på et lille datagrundlag. Timo Unhola oplyste om forhold, der kan påvirke Ecodyn målinger. Det blev besluttet at afvente resultatet af den undersøgelse, der udføres i 2004 af den danske stribegruppe.

• **'Durability' projektet**

Der blev rapporteret om et møde mellem norske, svenske og finske deltagere fra dagen i forvejen - om en samordning af prøvestrækningerne i Sverige og Finland.

Spørgsmålet, om der kan suppleres med tværgående striber, blev rejst. Det blev besluttet at forsøge dette, hvis det er muligt uden at lukke vejen helt, ellers kun at lægge 'tape' på tværs af vejen.

Der var en diskussion af om man kunne hjælpe gensidigt mellem de tre prøvestrækninger i Danmark, Finland og Sverige med de indledende registreringer, især af fordeling af hjulpassager. Timo Unhola meddelte, at han ikke er sikker på hvornår hans udstyr er færdigt til brug.

Desuden blev der taget stilling til det foreløbige tilbud, der blev afgivet på WG2 mødet i Stockholm, om de nordiske lande kan bistå med indsamling og foreløbig bearbejdning af data. Det blev besluttet at bekræfte dette tilbud, idet Kai Sørensen i 2004 indsamler oplysninger om prøvesteder og udlægning med videre, hvortil ubrugte midler fra projektet om mikroprismatiske folier benyttes, mens der senere tages stilling til det arbejde, der skal foregå i 2005.

HER SLUTTEDE MØDETS FØRSTE DAG

Ad B. Forslag til nye samarbejdsprojekter

• **Funktion af retroreflekterende vejtafler**

Projektbeskrivelsen blev gennemgået, og der blev fundet tilslutning til at del 1 gennemføres med dette indhold:

- a. beregning af vejtaflers luminans for førere af små og store køretøjer
- b. vurdering af vejtaflernes luminans og læsbarhed i praksis for førere af små og store køretøjer

Punkt a udføres i forvejen i forbindelse med forberedelse af arbejdet i WG3. De elementer, der indgår i punkt b, beskrives nærmere, og der bedes om tilkendegivelse om hvem der vil udføre dette punkt.

Desuden udarbejdes et budget, der fremsendes til godkendelse. Kai Sørensen forbereder ovennævnte.

- Vejbelysning i kryds og rundkørsler

Der var en almindelig diskussion, hvor Gabriel Helmers anførte at der kan være en praksis, som ikke fremgår af regler. Geir-Ove Nordgård mente ikke at vejbelysning i kryds og rundkørsler opfattes som et problem. Terje Giæver supplerede med at den geometriske udformning er vigtig, men at belysningen ikke er det. Kai Sørensen bad om forslag til belysning på baggrund af den tidligere omtalte mulighed i Frederiksborg amt.

Gabriel Helmers og Kenneth Kjemtrup ønskede den tidligere aftalte sammenstilling gennemført. Gabriel Helmers bad om at hvert land udformer et lille PM om praksis; Kenneth Kjemtrup foreslog at der vedlægges projekttegninger. Det blev aftalt at dette udføres inden sommeren (senest 30. juni), idet PM'ere sendes til Kai Sørensen.

- Variable tavler

Kai Sørensen meddelte at der ikke har været fremskridt i Danmark, men at vejregelarbejdet muligvis startes op i anden sammenhæng. Kenneth Kjemtrup omtalte Viking samarbejdet. Det aftaltes at:

- a. der foretages samråd i forbindelse med formal vote af CEN forslagene
- b. projektbeskrivelse fremsendes igen, eventuelt i opdateret form

- Forudsigelse af våde vejmarkeringers retrorefleksion

Dette projekt blev ikke omtalt.

- Yderligere forslag ?

Dette punkt blev ikke diskuteret.

Ad C. Andre planlagte, igangværende eller afsluttede projekter inden for vort ansvarsområde

Af mangel på tid blev dette punkt kun behandlet kort. Geir-Ove Nordgård omtalte projektet om fodgængerfelter, og lovede at fremsende den norske rapport. Kenneth Kjemtrup omtalte begrebet 'den dimensionerende trafikant' som fastlægges i et nordisk samarbejde, og nævnte tre rapporter herom.

Med venlig hilsen, 17. maj 2004, Kai Sørensen